

Rendkívüli Újság

40 SZEPTEMBER 30

ANUL X. — Nr. 25

Inseris sub. No. 14—1938, Trib. Arad.

Director — Főszerkesztő
MARKOVITS A. IVÁN

REDACTIA SI ADMINISTRATIA:
ARAD, STR. Dr. IOAN PETRAN 4.

Antonescu tábornok:

A hadseregvédelmi szervezet 1934-ben ott állott, ahol 1914-ben

Bucurestiből jelentik: Ion Antonescu tábornok a közvélemény tájékoztatása során a hadsereg ujjaszervezésére vonatkozó és 1934-ben megalkotott javaslatának részleteit ismerteti:

A hadsereg megszervezésére áttérve meg kell állapítanunk — írja a tábornok — hogy egyáltalán nem létezett elegendő megszervezési terv, mert a hadsereg szervezés tevékenységében ott állott, ahol 1914-ben és ahelyett, hogy az a szellemének megfelelően fejlődött volna, — inkább még csak tovább mér-

séklődött minden. Minden ki zárolag irodák alapításában merült ki. Ha egy hadügyminiszter vagy egy kormány meg is teremtett egy organizációs tervet, azt akár jó volt akár rossz — a másik nyomban sutba dobta. Tudnunk kell mit akarunk csinálni, mire vagyunk képesek és hogy tudjuk folytatni az eddigi elhibázott tevékenységet jobban.

Egy tervre van szükség. Mindazt a municiót és hadianyagot modernizálni kell, ami rendelkezésünkre áll és a legszükségesebb hiányt is

pótolni kell. Gépfegyverekre, modern ágyukra, páncélkosztra, légvédelmi berendezésekre, kémiai anyagokra és sok minden egyébre van szükség. Tervszerű programunk végrehajtásában a főcél erőnknek a maximumra történő fokozása, együttműködés minden számbajöhető baráti állammal, szövetségek kiépítése. Nem szabad, hogy a szegényteljes Skoda ügy még egyszer megismétlődhessék — fejezi be látónoki erejű vádbeszédnek beillő tájékoztatását Antonescu tábornok.

Ma kezdődik meg a legionárius segélymozgalom működése

Bucurestiből jelentik: A legionárius segélymozgalom, a melyet Horia Sima helyettes miniszterelnök felhívása vezetett be, ma szeptember 30-án kezd meg működését. Ez alkalommal Ilie Gerneata, a

Buna Vestire légifőnöke kiáltványban hívta fel a román közvéleményt az adakozásra. Vázolta, hogy hazafias kötelesség a háztűzhely nélkül maradtaknak a tél előtt ruhanemű, tüzelő, la-

kás és pénzsegélyt nyújtani. Ugyanakkor bejelentették, hogy az intézmény központja több lakosztállyal Bucurestiben megalakult és a megyeszékhelyeken működnek majd a fiókok.

Munkában a diplomácia:

Ciano, Ribbentrop, Sunner az olasz — német — spanyol megegyezést készítik elő

Berlinből jelentik: Illetékes körök közlik, hogy Sunner, spanyol belügyminiszter fontos tanácskozá-

sokat folytatott a birodalmi külügyminiszterrel és ezen a megbeszéléseken Ciano gróf is résztvett. A baráti

légkörben lefolyt eszmecsere felölelte az összes kérdéseket, melyek a három állam aktuális problémái.

Forrponton a feszültség

Távoznak a japánok Angliából

Tokio. — A Domei iroda hivatalos jelentése szerint Skieemitsu londoni japán nagykövet vasárnap felkereste Lord Halifax angol külügyminisztert, hogy annak hivatalosan is tudomására hozza a három-hahtalmi paktum megkötését.

Ezzel kapcsolatban azt írja a japán hivatalos távirati iroda, hogy az angol-japán viszony alig 24 óra leforgása alatt óriási arányokban rosszabbodott meg. A londoni japán nagykövetség ennek figyelembe vétele mellett kérte, hogy a Lissza-

bonban horgonyzó „Khoskenin-Maru” nevű japán személyszállító gőzöst sürgősen Liverpoolba küldjék, hogy azon az Angliában élő japán állampolgárokat hazaszállíthassák Japánba.

A hazaszerelei nem ismer halált

Antonescu és Horia Sima üdvözlése a görögországi románság részéről

Bucurestiből jelentik: Az államvezető Vrenjából (Görögország) a következő táviratot kapta: „A nagy harcosnak Antonescu tábornoknak, aki annyi üldöztetésen keresztül jutott ahoz, hogy az új Románia megalkotója legyen, a határonkívüli románok nevében hódolatteljes odaadással küldik jókívánságait.

Egyesületi elnök:

DELIA HANDUCIA

Horia Sima helyettes miniszterelnökhöz ugyancsak táviratot intéztek a görögországi románok: „A határon kívül élő románság a szenvedések útján megszületett legionárius Románia odaadó és hű fiaiként, Ion Antonescu tábornok mellett, a légio mai vezéré Horia Sima is mély bajtársias érzéssel köszöntik, a Kapitány dicsőségére, aki halhatatlan marad lelkünkben mindörökre. Eljen a légio és a Kapitány!

Egyesültek a magyar- országi nyilasok és a nemzeti szocialisták

Budapest (Rador). — Mint a magyar nemzetiszocialista párt lapja jelenti, a magyarországi nyilaskeresztes párt fuzionált a magyarországi

nemzetiszocialista párttal. A fuzionnak a megállapodás szerint október 6-ig végbe kell mennie.

Megbénult a londoni telefonforgalom

Madrid. — Londonból érkezett jelentés szerint az angol fővárossal a telefonösszeköttetés a vonalak meg-

rongálódása következtében ugyszólván teljesen megbénult.

Rekvium az ardeali mártírokért

Bucuresti. — A Biserica Alba székesegyházban vasárnap délelőtt 10 órakor gyásztiszteltetést tartottak az ardeali mártírok emlékére. Rădulescu esperes gyászbe-

szédet mondott, majd a mise végeztével a sokaság rendben hazatért. Semmilyen tiltakozó manifesztáció nem volt.

Német könyvkiállítás a fővárosban

A kultuszminiszter és Fabritius nagykövet a védnökök

Bucuresti. — Traian Brăileanu kultuszminiszter és von Fabritius bucurestii német nagykövet védnöksége alatt október 2-án nyílik meg Bucurestiben a német könyvkiállítás, amelyen az utolsó három év német könyvtermését mutatják be.

Különösképen tudományos és társadalmi művek szerepelnek a kiállításon, melyek a nemzetiszocialista ideológiát ismertetik. A könyvhét során ellátogat Bucurestibe Hans Carossa, a neves német költő, ki műveiből fog felolvasni.

Uránia

Kedden
disz-
bemutató

BETIE DAVIS

és

LESLIE

HOWARD-al

„A kígyó”

Sommerset Maugham
világhírű regénye
„Az örök rabszolgaság” nyomán

Híres emberek magánélete

Inonü, Refik, Saydam, Szaradcsoglu

A török köztársaság második elnöke, Ismet Inonü, sokszázados katonanemzetség sarja. Mint az új honalapító, Mustafa Kemal munkatársai mind egy szálra, ő is tengerparton született, Izmirben, a régi Szmirnában, ahonnan a múlt század közepe óta a török szabadságmozgalmak, forradalmak, katonai lázadások elindultak. Inonü elnök, akinek most ünnepezték 56-ik születésnapját már ifjúkorában a hadsereg legképzettebb tüzérszolgálatának számított, pályafutására európai fogalmak szerint kevés a példa: 30 éves korában már a 4. hadtest vezénylő tábornoka. Az első világháborút követő török függetlenségi harc első pillanatától Mustafa Kemal tábornokának főnöke, legmeghittebb barátja és a forradalmi csapatok 1921 őszén Inonü falu mellett megvívott döntő győzelmének diadalmas hadvezére. Amikor Törökországban a családegyetemet bevezették, Mustafa Kemal leghüségesebb hívét, Ismet basát azzal tüntette ki, hogy a győzelem emlékére az „Inonü” nevet adományozta számára. Atatürk első kormányának Ismet Inonü a külügyminisztere, majd több mint egy évtizedig a kormány elnöke. Atatürk halála után, 1933 november 11-én a nemzetgyűlés egyhangúlag a köztársaság elnökévé választotta. Törökország második diktátora magas, karcsú férfi, hófehér hajjal, koromfekete bajusszal. Makulátlan és puritán életmódja, boldog és zavartalan családi élete közmondásos. Egyetlen szenvedélye a lovassport, ifjú tüzér tiszt korában német, svájci és holland katonai löversenyeken ismételt első lett akadályversenyeken.

keresztül való végrehajtását, majd, kultuszminiszterévé nevezi ki. Szaradcsoglu elnöke annak a bizottságnak, amely kicseréli a török-görög népességet. Amerikába és Franciaországba már mint pénzügyminiszter utazik, visszatérése után a már nagybeteg Atatürk utolsó kinevezési okmányára Szaradcsoglu külügyminisztersége. Ő ma a nemzetgyűlés legnépszerűbb politikusa, az uralkodó és a kormányzó-párt vezére. Mint a tengerparti törökök általában, magasnövésű, arcformája, megjelenése, magatartása teljesen nyugateurópai. Főpassziója: a sakkjáték. Az ankarai külügyminisztériumban, a török főváros legfényűzőbb és legmodernebb épületében van a lakása. A felesége Törökország legszebb asszonya.

Ötven lejes népsorsjeggyel négy egymásutáni húzáson vehet részt a GOLDSCHMIDT bankban

A népsorsjáték szombati húzásán

20.000 lejt nyert a 40385 sz., — 5000 lejt a 6207, — 500 lejt a 202, 740, — és 100 lejt nyertek a 83, 46, 13 végzések.

Siassen OLARIUHOZ (Colectura oficială) Brătianu 3 Népsorsjegyet megvenni. Nagy a nyereményesély! Ára 50 lei. Négy húzáson vesz részt.

Parasztházban lettek rá egy Van Dyck festményre

Brüsszel. — Már a háború elején eltűnt Van Dyck világhírű festménye „Krisztus a keresztfán”, mely a belmondei székesegyházban volt. Hosszu kutatás után sikerült most a festményre egy belga földműves házában rábukkanni. A szakértők megállapítása szerint a képet súlyos sérülések érték, úgy, hogy azt az anverszi muzeumba szállították kijavítás céljából.

Árfolyamhírek és piaci árak a bucurești rádióban

Bucureștiből jelentik: Vasárnapról kezdődőleg a bukaresti rádióállomás kormányrendeletre reggeli híradásai után részletesen ismerteti a piaci és gyümölcsárakat.

CORSO SLÁGERMOZGÓ

Nyitott tető!
5, 7-15, és 9-15
Az éjszaka leányai
Bernhard Götzke, Dorit Ina

A három testőr
JOHN WAYNE
471. sz. UFA híradó

A történelem megismétlődik

A napokban Michelet-nek, a híres francia írónak 1845-ban megjelent A Nép című könyvét lapozgattuk. És csodálatos sorokat fedeztünk fel, amiket akárcsak ma írt volna. A levert Franciaországról beszélt, azt siratja és róla elmélkedik. Erdemesnek tartjuk a száz évvel ezelőtti írt munka egyik tragikus hangú szakaszát idezni az alábbiakban.

Ime Franciaország gyászban, a földön ülve, mint Jób, a bardi nem zetek között, akik vigasztalni jöttek őt, kérdeznél, javítani s amennyiben képesek, elősegíteni.

„Hol vannak a hajóid, gépeid?” mondja Anglia. — És Németország kérdezi: „Hol vannak rendszereid? Vannak-e mint Olaszország örök-értékű történelmi emlékművei?”

Kedves testvérek, akik jöttetek így vigasztalni Franciaországot, engedjétek meg, hogy én válaszoljak. Látjátok, ő most beteg, fejét lehajlja, nem akar beszélni.

Ha felhalmoznánk, amit minden nemzet adott vérben, aranyban s mindenfajta altruista erőfeszítésben amelynek az egész emberi közület hasznára voltak, Franciaország piramisa az égig érne. És a tettek, oh nemzetek, mind, akik itt ragyogtok, a ti dőzsölő halmotok nem érne fel egy gyermek térdéig.

Ne jöjjetek tehát nekem azt mondani: Milyen sápadt, milyen beteg Franciaországot! Sok, sok vért ontott értetek. Milyen szegény! A ti ügyetekért áldozott számítás nélkül. És most, mikor semmije sincs, ezt mondja: Nincs sem aranyam, sem ezüstöm, de amim van, nektek adom: S akkor adta a lelkét, ebből éltek ti mindannyian.

Ami neki maradt, az, amit nektek adott. Tudjátok meg, nemzetek, tanuljátok meg, hogy nálunk nélkül, soha semmit sem tanultatok volna. Minél többet adunk, onnál több a miénk. Szelleme alhat most, de az mindig egész, mindig kész hatalmas ébredésre.

Régen, régen tanulmányozom Franciaországot. Vele élek napról napra mintegy két évszázad. Látunk együtt nehéz napokat és amit tapasztaltam: az a nép maga a leggyőzhetetlen remény. Maga az Ur-isten világosította fel jobban e nemzetet, mint más nemzetet, minthogy a vak éjszakákban is! Akkor, midőn más nemzet nem látott semmit, a középkor sötétségében, mikor senki sem látta az égi világosságot, — Franciaország volt az egyetlen, aki látott.

Ime ez Franciaország. Soha, sem mi sem végezhetett vele, mindég újra kezd a küzdelmet a világosság felé.

Mikor a mi gall parasztlaink a támadó római birodalmat visszautkák és gall birodalmat alakították, pénzükre az ország első szavát (és az utolsó is) vették: REMÉNY.

Moly rágtal vagy kiégett ruháidat vigye
WEISZ-Ész
Str. Eminescu 15 Művészesen beszélni

Női divatujdonságok
Férfi és nőiszövegek, vásznak selymek, harisnyák legolcsóbbak

Goldstein Lajos
cégnél
A R A D,
Str. Brătianu 2-4

Monopol
bőrkereskedelmi vállalat
A r a d, P. Avram Iancu 5
mindennemű bőráru és cipészkelek
n a g y r a k t á r

Csatahajók és aranygályák a tenger fenekén

Az északi tenger vizein lefolyt és jelenleg is folyamatban levő nagyarányú tengeri ütközetek alatt a hadiflották jelentős hányada került a tenger fenekére. A hatalmas és szinte legyőzhetetlennek gondolt büszke hajóóriások ezentúl a halak fantasztikus vízi birodalmának csön desfoglyai lesznek az idők végeztéig. Felettük a sohasem pihenő tenger zug, mesélve a vikingek utódainak szöke leányairól, akiket a halott német tengerészek már nem fognak meglátni többé soha.

Verne Gyula „Huszezer mérföld a tenger alatt” című szép regényében egy csodálatos epizódot írt meg. A „Nautilus” buvárhajó a Vigo-i öböl fenekére süllyedt, ahol 1702 óta fekszenek az elsüllyesztett spanyol gályák korhadó vázai. A „Nántibes” buvárai mesés értékű kincseket emelnek ki a tenger fenekén heverő gályákból. A kincseket Nemo kapitány az elnyomott népek szabadságának kivására ajánlja fel és a „Nautilus” utrakél a törököktől sanyargatott Kréta szigete felé.

Ha Verne Gyula híres Nemo kapitánya ma életrekelne, ugyanúgy lenne alkalma bőven, ahogy elsüllyesztett gályák, hadihajók titkait kutassa.

A különböző országok tengerészeti hatóságai körülbelül ötezer elsüllyedt hajó pontos fekvését ismerik a világ összes óceánjainak és tengereinek mélyén. Mindezek a hajók komoly értékeket rejtnek magukban, melyeknek legnagyobb része soha sem kerül napvilágra többé.

A Spanyolország északi részei fellett elnyúló vigo-i öböl feneké rejt a legtöbb hajóroncsot és a legnagyobb kincseket, melyeket Nemo kapitány csak Verne Gyula buvós fantáziájában talált meg és hozott napfényre. Az inkák legendás kincse is itt hever valahol, amelyeket a Legkatolikusabb Király öfelségének hajói a Cortezek és Pizarrok által leigázott távoli országokból szállítottak éppen a hidalgók hazája felé, amikor meglepte és a tenger fenekére süllyesztette.

FABRICA DE OTET
A C E T U M
ARAD, Bul. Reg. Ferd. 40. — Tel. 20-71

„Kigyó” az Urániában

Arad. — Október és ősz a kapunk előtt Ezzel egyidejűleg kezdetét veszi a mozi szezon, amikor az évi filmtermelés legremekesebb darabjai kerülnek a filmszínházakban bemutatásra. Az Uránia fut ki elsőnek a szezonnyitásban és az előre lekötött, jobbnál-jobb filmek közül kedden — díszbemutaton — „A Kigyó” című filmet vetíti, mely eredetileg Sommerset Maugham a világhírű író „Örök rabszolgaság” című regényének filmre feldolgozott változata.

A kiváló filmnek főszerepeit Bette Davis és Leslie Howard — a filmművészet csillagjai alakítják.

Dr. V A L K O iroda
Lomás parketta — fayenee Chamotte raktár elköltözött
Uj cím Str. Ecet. Teodoru 3 Tel. 23-86

Órák, ékszerek
jegygyűrűk legolcsóbban
Hartmann Kálmán
órás és ékszerész
MINORITA PALOTA

DR. RÓNA orr-, gége-, fül- orvos ismét rendel. Str. Po- pa 1/a.

kére küldte őket Anglia és Hollandia flottáinak egyesült ereje.

Száznegyven évvel ezelőtt, Abukhi mellett süllyesztette el Nelson tengeri nagy az Egyiptomban kalandozó Bonaparte Napoleon flottáját, amelynek hajói szintén nagy értékeket szállítottak és az „Orient” nevű admirális hajón ott veszett az expedíciós sereg egész pénztára.

A szicíliai öböl fenekén nyugszik több mint 1500 esztendő óta egy legendás hajóroncs. Amikor Genserice a vandálok királya, két heti borzasztó ostrom után elfoglalta Rómát, az ott összeharcsolt kincseket gályán szállította afrikai birodalma felé. Azonban irtózatossá viharerte utól a vandál hajót, amely soha sem jutott el Afrika földjére. Vele együtt került a tenger fenekére a feldúlt Róma minden kincse, a büszke Capitólium drága relikviái, a Róma által legyőzött népek otörtött kincseivel, melyek közt volt Salamon templomának kétágy gyertyatartója is.

Híres „kincshajó” volt a „Lutine”, amely a Tserchelling-i tenger-szorosban, Hollandia partvidékén süllyedt el, több mint száz évvel ezelőtt. Ez a hajó francia aranypénzeket szállított, öt millió Louis d'ort, melyek a hajó süllyedése után szétszóródtak a tenger mélyének fenéjén. Miután a tenger ezen a helyen nem tulságosan mély, megpróbálták szívókészülékek segítségével a felszínre „szívni” a szerzetes heverő arany pénzdarabokat. Azonban teljesen eredménytelenül.

Szerencsésebb kincsmentő művelet volt a néhány év előtt elsüllyedt „Egypt” gőzhajó által szállított értékek felszínrehozatala. Az „Artiglio” olasz hajó buvárainak sikerült leereszkedniük az eddig buvárok kordot jelentő 140 méternyi mélységbe és dinamit patronokkal felrobbantani a hajó páncélszobáját és páncélszekrényét, ahonnan emelődaruk segítségével napvilágra hozták a hajó kincseit: 43000 kiló ezüstöt és 37 ládában összesen 164 697 darab angol arany „sovereim”-t.

WEINFELD RÓZSI
kozmetika
Reg. Maria ut 18 — Tel. 10-49

Könyv, papír, gramofon, hanglemezek, töltőolaj nagy választéka

KERPEL
ARAD, Fischer Eliz pal.

Csak FRATN KLUG
temetkezési vállalat
Arad Bul. Reg. Ferd. 37. Tel. 14-30; Aradul-Nou 20-22. A legolcsóbb a legnagyobb választék, csupa új drapéria saját készítmény. M é l y e n l e s z á l l í t o t t á r a k .

Német miniszter a római egyetem diszdoctora

Rómából jelentik: Abból az alkalomból, hogy a római egyetem diszdoctorává avatta Riesst dr. német birodalmi közoktatásügyi minisztert, előkelő társasvácsorát rendeztek, melyen az olasz-német kulturális együttműködés jegyében számos felszólalás hangzott el.

tefani:

A háromhatalmi paktum minden idők legnagyobb koalíciója

in. — A Stefani diplomáciai tisztje szerint, a háromhatalmi paktum a legnagyobb koalíció, az utóbbi idők egyáltalán ismertetnek. Katonai erejénél fogva blokk legyőzhetetlen és célja, hogy az érdekeltek élettereit enélkül és minden áron megvégezze. Letagadhatatlan, hogy a háromhatalmi szerződés lényege és megfogalmazása, mert meg akarja győzni a háborús konfliktus megszüntetését, ami Anglia főcélja. A

paktum aláírói el akarják szigetelni Nagybritanniát. A szerkesztő ezután kiemeli, hogy a paktum aláírói teljes mértékben megnyugtatták Moszkvát, hogy álláspontjaik és viszonyuk teljességgel változatlan marad az USSR-rel szemben. Az USA ellen sem irányul az egyezmény, amely kizárólag azt akarja megmutatni a világ közvéleményének, hogy miután Japán, Németország és Olaszország tiszteletben tartja más nemhadviselő állam élettereit,

ugy hasonlót kívánnak ők is a maguk számára. Tény, hogy az USA nem enged beavatkozást a nyugati félteké ügyeibe, amelynek állapotát senki nem akarja a háromhatalmi szerződő felek közül megzavarni, de azt követelik, hogy Amerika is respektálja a többi kontinens tekintetében ezt az álláspontot és ne keressen azok ügyeibe illetéktelen beavatkozást. Ez a főlénye a berlini paktumnak, fejezi be kommentárját a Stefani diplomáciai főszerkesztője.

egykori világhatalom lealkonyult...

Incis többé szabadkőműves-ség Bulgáriában

Angol propagandagócok a páholyokban

ófiából jelentik: A bolgár kormány intézkedésére összes szabadkőműves és páholyokat bezárták. A kutatások alkalmával

megállapították, hogy a szóbanforgó páholyok összeköttetésben voltak a Balkánon működő angol propagandaszervezetekkel. A bűnösnek

talált szervezetek vagyonát lefoglalták és a kompromittáló anyagot elkobozták, a páholyvezetőket pedig letartóztatták.

no elutazott, Sunner utána...

Aktuálissá vált a spanyol probléma

erlin. — Ciano gróf olasz ügyminiszter vasárnap elutazott Berlinből. A utállomáson az állami főtisztóságok, a külügyminiszteri magasrangú tisztviselői bucsúztatták. A pályaraton Ribbentrop külügyminiszter köszöntötte, majd katonai diszszázad tisztelettel, a Róma felé induló külvonatra szállt.

Róma. — A Popolo di Roma hatalmas cikkben foglalkozik Spanyolország várható állásfoglalásával. Az a nyilatkozat, — írja az olasz lap, — hogy Serrano Sunner spa-

nyol ügyminiszter ott tartózkodott a német fővárosban, később tanácskozott Ribbentroppal és Cianoval, ezt követőleg résztvett a Kaiserhof szállóban adott diplomáciai fogadáson és végül, hogy a spanyol államférfiú Berlinből Rómába utazik — távolról sem a véletlen játéka. Mindez máris beszédes bizonyítéka a várható fejleményeknek.

Madridi jelentés azt mondja, hogy az ottani körök fel fogása szerint az Iberiai félsziget tulajdonképpen híd Európára és Afrika között és Gib-

raltár a két kontinens közötti legfontosabb hidró. Ciano és Sunner találkozása spanyol körök véleménye szerint azt jelenti: hogy a spanyol probléma aktuálissá vált az európai újrendezés során.

Berlin. — Serrano Sunner spanyol ügyminiszter vasárnap délnél elhagyta Berlin. Az állomáson ünnepélyesen bucsúztatták. A spanyol államférfi Münchenben kiszáll, majd Rómában folytatja útját. Kísérete Párison keresztül visszatér Madridba.

Japán hadügyminiszter nagy feladatokra készül

Tokio. — Konoye herceg, japán miniszterelnök vasárnap rádióbeszédet mondott, melyben takarékoskosságra hívta fel a japán népet és kérte lakosságát, hogy becsülettel és odaadással álljon az ország új politikai célkitűzései mellett. A miniszterelnök megígérte, hogy a nemzetközi helyzet követelményeinek megfelelően a kormány a háromhatalmi szerződést, amely hivatott a gazdasági és politikai nehézségek legyőzésére.

Toyo hadügyminiszter tábornok, a tábornoki kar, és hadügyminisztérium, valamint a nagyvezérkar irányítói előtt leszögezte, hogy a német-olasz-japán katonai egyezmény a honvédelem legszélesebb kiépítését teszi lehetővé.

A hadügyminiszter ezenkívül egy napiparancsot intézett a hadsereghez, melyben felszólította a haderőt, hogy készüljön fel a nagy feladatok elvégzésére, melyeket a kormány majd meg kíván.

Dollárkölcseket kapott Csangkaicsek

Tokio. — A vasárnap esti japán sajtó két fontos és jellegzetes tényről: az újabb amerikai embargó és a Csangkaicsek tábornagynak adott nagyszámú kölcsönnyújtás

következtében megállapítja, hogy az USA most már nyíltan japánellenes politikát folytat, Japánnak tehát át kell térnie az önállóságra.

Downing-street 10

Jelentéktelen szürke épületben futnak össze az angol világpolitika szála. Fontos határozatok születtek meg két évszázad óta a különös házban

London, május hó. — A Downing-street kétségtelenül a világ legismertebb uccája. Főleg ujjában, amióta Európa elvesztette az egyensúlyát, alig van a világon ujj, amely le ne írja a nevét. Mint ismeretes, ennek az uccának a tízes száma házában székel Anglia miniszterelnöke. Lehetetlen ucca és lehetetlen épület. De a szintelen, ódon falak mögött ver az angol világbirodalom szíve.

DOWNING, A SZERENCSELOVAG

Közel háromszáz évvel ezelőtt, 1660-ban, II. Károly háta fordított hollandiai menhelyének és visszatért Nagy-Britanniába azzal a szándékkal, hogy visszaszerzi ősei trónját. Jobbról és balról nagyon sokan csatlakoztak hozzája, az összes elégedetlenek s II. Károly szívesen fogadott mindenkit, anélkül, hogy az ocsut a tiszta magtól különválasztani igyekezett volna. A dinasztikus harcokat sosem vívták keztyűs kézzel, meg gáncs és félelem nélkül lovagokkal. Így történt meg, hogy hívei közé szegődhetett egy Georges Downing nevű szerencselovag is, aki megszimatozva a közeli restauráció ódonát, szenvedélyes hódolattal ajánlotta fel szolgálatait. Később aztán tekintélyes jutalom lett az osztályrésze. A király először nemessé avatta, majd terjedelmes telkekkel ajándékozta meg. E telkeken húzódik most a Downing-street.

Halála után javait az állam örökölte s így a ház II. György rendelkezése alá került, aki az épületet miniszterelnöki rezidenciának jelölte ki. Így indult meg a Downing-street 10. fényes pályafutása.

VALÓDI UTVESZTŐ

Maga az ucca jelentéktelen és vigasztalan. De a ház sem különben. Két évszázada, mondja a fáma, Anglia minden miniszterelnökének feleségét kétségbeeséssel töltötte el ez a lakhely. A Downing-street 10. nem ház és nem otthon, hanem egy valódi utvesztő, megtoldott, kifor-

ditott, alól és felülepített, össze-vissza és bonyolult labirintus. Sokszor korszerűsíteni akarták, de minden kísérlet még tovább rontott a szobák, hallok, folyosók és termek képtelen elrendezésén s végül úgy építészeti, mint stílus illede, általános volt a zűrzavar. Az angol világbirodalom szívében csodálatos lépcsőházak láthatók, de ezek nem vezetnek sehova, pompás folyosók nyúlnak végig, hogy végül egy vakablakba torkolljanak. Egy-egy helyiség, ruhatárnak szolgálván, udvari fogadóteremnek felel meg, egy-egy tanácskozási szoba pedig még ruhatárnak is szűknek bizonyulna. Diszkapuk nyílnak a konyhára és pöttömnyi ablakok hunyorognak a kert felé.

S a butrozat! Az összes korok és stílusok összehordott egyvelegben. Kopott diványok, amelyekről lemondana az ócskás is és remekbefaragott ebédülőszekrények, melyek királyok számára készültek és helyük a muzeumban lenne.

EGY NAGYMULTU ÉPÜLET

Két évszázad óta ebben a házban születtek meg az angol világbirodalom jövőjére és imperiális politikájára vonatkozó összes fontos határozatok. Az öreg Pitt, honfiai fájalmában, e falak között sujtott rá mankójával a padlózatra, amikor Anglia amerikai kolóniáit elvesztette.

1914. augusztusában Asquith a Downing-street 10. szám alatt jelentette be miniszter társainak, hogy a Németországnak való hadüzenet elkerülhetetlen.

Huszonöt évvel később, 1939. szeptember másodikán, miután minden békekísérlet összeomlott és Lengyelország földjén rohanást haladt előre a német haderő, ugyancsak ebben a házban született meg a Németország címére szóló hadüzenet. S a nagy hadművelleti elhatározásokat e nap óta, a szövetségesek legfőbb haditanácsa szintén e falak között hozza meg.

F. Vas Boriska

Jelentkezés az iskola helyiségében, Bul. Reg. Ferd. 6

tornaiskolájában október 1-én a délelőtti órákban 3-6 éves gyermekek részére, játékkal egybekötött tornakurzus nyílik

Női divatujdonságok

nagy választékban

Weisz Sándornál

ARAD, Bratianu 2 Minorita palota

Vasárnap 5000 tonna bomba hullott Londonra

28:1 a repülővesztesség aránya Németország javára

Berlin. — Német hivatalos körök szerint az elmúlt éjszaka 5000 tonna bombát dobtak a német repülő Londonra, nyolcvan százalék sikerrel. Néhány száz repülőgép vitte a támadásokat és olyan irtózatossá erőtvel támadtak, hogy újabb nagy tüzek keletkeztek és a robbanásokozta füstfelhőkben a légvédelem megbénult, — mert a füstoszlopok az

alulról felfelé látást lehetetlenné tették.

Egyébként a német hadijelentés adatai szerint a tegnapi nap folyamán a németek 28 angol gépet pusztítottak el, míg csupán egyetlen német gép tűnt el. A hajóküravánokból 12.000 tonnányi hajóteret súlyosítottak el a német bombavetők.

Női kabátok, retikülök, pénztárcák, bőröndök

LYONE cégnél

Neuman palota

BETTE DAVIS

KEDDEN

AZ

URANIA B A N

URANIA nagy filmek színháza

3, 5, 7-15, 9-15

Willi Fritsch,

Gustl Huber

Asszony lett a kislányból

ULTIMATUM

Szünetben DUO-POPESCU akrobata-Dár

UFA 471-es híradó

DR. KURZER KÁROLY ismét rendel.

Fehér Kereszt Szákhada

A R A D

Tiszta, modern, olcsó, hideg-meleg fűtőviz, központi fűtés

Az emberi ruházatkodás kavalkadja

A tügetalevéltől a gázvédelmi öltözékig

Színes revü a divat veszélyes alakulásáról a legrégibb időktől napjainkig

Ma, amikor az emberek nagyrésze talán tulzatosan is nagy gondot fordít a ruházatkodásra, nehéz elképzelni a kőkorszakbeli barlanglakó életét, falevelekkel, állathörökkel körülaggatott, bizonyára dús szőrzettel borított alakját. Pedig, mint minden, úgy a ruházatkodás divatja is onnan indult ki, hogy a fejlődés hosszú állomásain keresztül mai, korszerű formáit elérje.

Nyomoruságos élete volt a barlanglakónak. Hogy védekezni tud-

jon a nap heve elől, ernyőt kellett készítenie falevelekből, hogy megővje mellét, derekát a hidegtől, bőrrökökkel kellett beburkolnia magát, hogy lábai épségét megőrizhesse, fakérget kellett növényrostokkal a talpai alá kötnie és ezzel már meg is vetette a ruházatkodás kezdeti formáit. Rendkívül hosszú idő telt el azonban addig, amíg ez a kezdeti forma lassan bizonyos fényűzéssé fejlődhetett ki.

és az uszályos ruhák, amelyeken a magyaroktól átvett csörgők szolgáltak díszként.

A TARKA FÉRFIRUHÁK KORA

Szoknyára és derékra először a burgundi udvar hölgyei osztották a ruhát. A derék, vagy szorososan a nyakhoz simuló, vagy mélyen kivágott volt. Ez a kivágás később oly méreteket öltött, hogy a hatóságok kénytelenek voltak rendszabályokhoz nyulni.

A férfiruházat ebben az időben a lehető legtarkább volt. Vattával kitömött rövid zubbonyt, feszes, lehetőleg más és más színű nadragot, térdén felül erő csizmát hordottak és két kalapot. Ezek közül egyiket a fejükön viselték, a másikat a kezükben tartották, vagy a hátukra függesztették. Ennek oka az volt, hogy az uralkodó jelenlétében nem állhatott főveggel a fején senki, hogy tehát fejüket megóvhassák a hidegtől, azt találták ki, hogy igazi kalapjukat a kezükben tartották, egy kisebbet pedig a fejüket fődtek be, hogy arra kalapot is rá lehessen tenni. Az ebből az időből fennmaradt kalapok térfogatából tehát nem tanácsos az akkori ember fejének „nagyságára” következtetéseket levonni.

SÉTA — FAZSAMOLYOKON

A csipkedisz a XVI. század elején lesz kedvelt. Hazája Olaszország, ahonnan mindenfelé elterjedt. Feltalálják a harisnyakötés mestersegét, Spanyolországban pedig az abrones szoknyákat, melyek a későbbi krinolin ősei. Ebben az időben a nápolyi nők feltűnési viselkedésből különösen hóbortos divatba kezdtek. Lábaik alá fazsamolyokat kötöttek s ezért sétáik alkalmával támogatásra szorultak. Az a nő volt a legbüszkébb, akinek a leg több gavallér- „támogatója” volt.

A középkori öltözetek rendkívül díszesek és drágák voltak. A csörgőket lassan drágakövek váltották fel. A különböző csattokat aranyból készítették, úgyhogy egy-egy öltözet valóságos vagyont ért és mint ilyen ugyiszólván egy egész életre készült. Azok, akik különösen vigyáztak páradés öltözetükre, ruhájukat utódaiknak hagyományozták. Több történelmi nagyságról feljegyezték, hogy díszöltönyt atyjától, sőt nagy atyjától örökölte. A fényűzésben természetesen a női nem járt elől. A feljegyzések igazolják, hogy egy-egy főúri hölgy ruházati tárgyai sokszor férjének egész vagyonába, vagy birtokába kerültek.

Divat: amit már a háború diktál

Meg kell emlékeznünk a lovagok páncélöltözetéről is, amelynek viselését a szinte állandósult harcok tették szükségessé. Eredetük görög és római, mert már e két említett nép katonái kezdték hordani az acél lábkra, később felsőtest védőket. A kereszteshadjáratok előtt jött divatba a páncéling, amit a teljes páncélöltözet követett, rostélyos sisakjával. Viselése különösen nagy időkben szinte elképzelhetetlen nehézségeket okozhatott, bár (az alatt hordott könnyű öltözet sokban enyhítette a páncélra tűző nap hevét. A páncélt viselő lovag mozgása a földön annyira nehézkes volt, hogy azt inkább a lovagok viselték. A páncélöltözet viszont — nagy súly miatt — a lóra rótt nagy feladatot. Mégis sokáig divat-

Gloria-Craiova 3:3 (2:2)

Craiova. — Az otthonában játszóarabolnia. Ez az első pontja a craiovai csapattól a lelkes játékosoknak a most folyó bajnoki produkáló aradi csapatnak heves delemben. harcok után sikerült egy pontot el

Rapid — Ripensia 0:0

Udr — Mica 2:1

Gloria Cfr — Galati — FC Ploesti 4:1 (2:0)
Sp. Stud. — FC Braila 6:0 (2:0)

B liga

Crisana CFR — CAMT 3:2 (2:0)

SSMR — Rapid 2:1
CFR Turnu-Severin — Chi nezul 6:4

Táblázat

Mica	6
Rapid	5
Ripensia	5
UDR	5
Unirea T.	4
Sp. Stud.	4
Venus	3
Gloria-Galati	3
Ploesti	2
Gloria	1
Craiova	1
Braila	0

SCHNEIDER ADOLF

kalapos, fest, tisztít és vasal női és férfi kalapot a legolcsóbb árban
STRADA BRATIANU 14

Kerület

CAA — SGA 3:3 (2:2)

Intelegerea — Olimpia CFR (Timisoara) — A 1:0. Kupamérkőzés.
Transilvania — AMF 4:3 (3:2)

ŐSZI RUHÁKAT, KABATOKAT fest, tisztít

KNAPP

modernül berendezett vállalkozás

Str. Brătianu 2-4 s (Minorita palota), Episcopul Radu 10 szám

Gheorghe Igrei

borbély és fodrászterem

STRADA BRATIANU No.

Higiénikus Olcsó! Pontos

Már 100 lejért is igen szép paplant készít Glück Baritju

Hönig harangöntő mellett

ÉRTESÍTÉS

Tudatjuk a szójababtermelőkkel, hogy a „Soia” Társulatnak a külföldi vevőknél történt utánjárása folytán fenntartja az 1940-iki szójatermesre megállapított ártöbbletet, azaz 15 000 (tizenötezer) lej 10 tonnás vagononként, tehát fizetni fog 10 tonnánként 105.000 lejt az átvételi állomáson a termésért szerződésileg megállapított 90.000 lej helyett.

Ezen ártöbbletet megkapják azon termelők is, akik eddig már átadták termeléseiket és akiknek vagononként 90.000 lej lett kifizetve.

Ez alkalommal azt is közöljük, hogy a „Soia” Társulat legközelebb megkezdí az 1941 évre a terméseknek szerződésileg való lekötését. Kérjük az érdeklődőket, használják ki a jó időt és szánassák fel jó mélyen a jövő évi vetésnek szánt szójaterméseket. A szója termelésének 6 évi gyakorlata bebizonyította, hogy csak az őszi ugarban vetett mag hoz bő termést.

„SOIA” S. A. R.

olajmag termelő és exportáló társaság

BUCUREȘTI, B-dul Reg. Carol I. No. 14.

ban volt, mert a korbelt fegyverek ellen nagyon jó védelmet nyújtott. A puskapor ereje által kilökött golyók ellen azonban már nem vált be és mivel akadályozta viselőjét a modernizálódó háború által megkövetelt gyorsaságban, kiment a divatból.

HOGYAN LETT DIVATKÖZPONT LONDON ÉS PÁRIS

A XVII. században kapott lábra a hajporozás és az arcfestés, ami szintén az öltözködéshez tartozott, bár utóbb messze tulcsapott a józan ész határain. Még azt is meglették, hogy halottaikat lárvaszereken kifestve helyezték örök nyugalomra. Később a hajporozás is szinte elképzelhetetlen méreteket öltött. A hajporozásnak Párisban, ahol minden elképzelhető színű hajport használtak, a francia forradalom vetett véget. Ez a forradalom teremtette meg a frakk és pantalló divatát is, míg a cilinder, vagy ahogy akkoriban nevezték a kürtökalapot, Angliában viselték először.

A forradalom után a francia főváros vette át a divat irányítását, főleg a női ruházatot illetően, míg a férfiakét London irányította. A sárcipő azonban még párisi találmány.

A világháborút megelőző időkben a női ruhákat a feltűnően puffos

ujjak, a hihetetlenül összeszorított derék, a bőcsipőjű, enyhén hargos hosszú szoknya jellemezték. tartotta magát kisebb nagyobb változatokkal egészen a legújabb időkig, amikor a ruházatkodásba az újosi szempontok is beleszóltak. hosszú, portfelverő szoknya lerült a nőkről, hogy helyet adjon rövidebb, — ma a tulzás folyosóksa szinte ballerinaszerűen leta, — szoknyáknak. A fűző, ami a belső szervek szabad működését nagyon is károsan befolyásolta, re jobban elveszítette jelentőségét a kinosan magas cipősarok helyébe divatba jönni a laposabb, biztosabb lépést adó sarok. Altban el lehet mondani, hogy az öltözködés a higiénia és a sportvetkezményei után halad és hának is tulzásai, mindenesetre egyszerűbb, mint az elmúlt időkéi jaiban.

A ruházatkodás fejlődéséről mind köteteket írtak össze és mind mozzanataról beszámoltak. A fűtiekben csak azok az állomások repelnek, amelyeket bizonyos mértékben tékben a fejlődési folyamatos lépésőinek lehet tekinteni a kezdtől a mai napig. Amig a nő a fűfalevéltől a shortig, a férfi pedig állatbőrtől a gázvédelmi öltözetig eljutott.

Amikor mindenki kötényt viselt

Az első ruhadarab, amint azt a történelem-kutatás során megállapítani lehet, — egyszerű kötény volt. Egyiptomban használták, ahol a királytól kezdve a köznépig mindenki viselte. A munkásság több ezer éven át csak ezt hordotta, az előkelőbbek azonban az idők folyamán a kötényből lassan szoknyát, majd felsőruhát formáltak. Sarut eleinte nem viseltek a fáraók birodalmában, később azonban megtaláljuk annak kezdeti alakját a korecsolyaszerű felfelé görbülő boeskor formájában. Érdekes, hogy az egyiptomiak hajukat levágták és csupasz fejükre mesteri parókat illesztettek. Az egyik berlini múzeumban ma is látható egy ilyen, majdnem három lábnyi hosszú, hajsálakból készített fejdísz, amelyet bizonyára valamelyik előkelőség viselhetett.

Az assziroknál találkozzunk az első inggel. Ezt a főnemsek sarkig,

a köznép és a katonaság térdig erő alakban viselték. Derékban övvel szorították le, amely alkalmas volt arra is, hogy töröket, kardokat is dugjanak mögéje. Az asszír emlékeken találjuk az első gyűrűbe szedett hajviseletet, az első napernyőt, a sallangozást, rojtozást és zsinórzatot is.

A perzsák már valóságos fényűzést fejtettek ki a ruházatkodás terén. Volt testhezálló kabátjuk, nadrágjuk és cipőjük. Az illatszereket nélkülözhetetlennek tartották és Herodotosz szerint 550-ben Krisztus előtt a világért sem felejtette volna odahaza a hadbavonuló perzsa katonája maga illatszeres és kenőcsös szekrénykáját. A királyoknak külön számára készített szépművészek voltak, amelyeket safrányból, pálmaborból, heliantusz levélből és orosz lánzsírból állítottak elő.

Az öltözködés ókori művészei

A görögök és rómaiak már művészek voltak az öltözködésnek. Athénben a köpeny és az ing. Rómában a toga volt a divat. A toga nagy terjedelmű, gazdagon redőzött öltönydarab volt, alakjára nézve lehetett négyszögletű, kerek, vagy tojásdad is. A balvállról bocsájtották le földig, innen a jobb kar alatt felhúzták és a testet körülfonta vele a vállra vetették. A görögök nagy mesterei voltak a cipőkészítésnek és így leginkább azt hordták, a rómaiak viszont a mai szandálnak megfelelő sarut viselték.

A himzést a bizánciak terjesztették el a hatodik században és ezt a keleti népektől vették át. A bizánci ekkor már érintkezésbe jutott a hindukkal és a kínaiakkal, akik a ruházatkodásban és ruhadíszítésben igen előrehaladtak. A bizánci himzéssel az egyházi ruhákban ma is gyakran találkozunk.

AZ ÓSMAGYAROK DIVATOT CSINÁLNAK...

Európa északibb részein a görög, római és bizánci divattól eltérően egészen sajátos ruházatkodás fejlődött ki. A gallok és germánok eleinte csak állatbőröket hordtak és a többi ruhadarab hiányát azzal pótolták, hogy testüket tarkára festették. A germánok általában szívesen viselték a ríktó színeket és később, amikor ruházatkodásra került náluk a sor, nadrágjaik szárai rendszeren más-más színűek voltak. Náluk találjuk az első bőrből, vagy irhából készült, oldalain szíjjal ellátott boeskor is, amelynek szíját térdig felcsavarva viselték.

A harisnya a népvándorlás korában jelentkezik. Ezzel az Itáliába betörő longobárdok lepték meg a világot. Harisnyájuk fehér volt és ezért az előttük érkezett gepidák „fehér lábú lovagnak” csufolták őket.

Az Ázsiából bevándorló magyarok is fejlett ruházatkodási formákat mutattak. Ők teremtették meg a sokáig fennmaradt csörgő-divatot. A Lech mezején elesett harcosok ruháin látták meg a nyugatiak először a csörgőket és azonnal át is vették. Csörgős ruhákkal találkozunk egészen a XV. századig. Ebben az időben még az egyházi festmények alakjait is csörgőkkel díszített ruhákban örökítették meg.

A FÜZŐ ÉS AZ USZÁLY

A középkorban a ruházatkodást már erős tulzás jellemzi. Férfiak és nők egyformán viselni kezdik a fűzőket és az ennek megfelelő feszes ruházatot. A XIII. században ez a divat annyira elfajult, hogy a strassburgi tanács rendeletet adott ki az általa „kalodának” nevezett fűzők ellen. A későbbi században megszületett az uszály divatja. Ez revették ugyanis, hogy igen bájos jelenség, ha a kis női láb néha kibukkan a szoknya alól és hogy ezt lehetővé tegyék, a ruha elejét valamivel rövidebbre szabták. Ugyanakkor hosszabbra engedték a ruha hátsó részét, amely, — mert tulzatosan divatosan öltözni akkor is tudtak, — egyre hosszabb lett, olyannyira, hogy egyes városok kénytelenek voltak rendeletileg szabályozni az uszály hosszúságát. Modena városi tanácsa például egy köböl faragott modellt állítottott fel az egyik téren, hogy az ellenőrző közegek ahhoz mérhessék az uszály hosszúságát és megbüntethessék a „kihágást” elkövető divathölgyeket.

Az elől rövidebb ruha teremtette meg a színes női cipő divatját. Ezek valóban remekei voltak a cipész-mesterségnek és ma is utólcélhatatlannak.

Képeken, szobrokon ma is láthatók a csinos formájú női lábbelik